

**INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE ȘI POLITICE
AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U. 343.123 (043.2)

BĂETU Alina Ludmila

ACTUL DE SESIZARE ÎN DREPTUL PROCESUAL PENAL

Specialitatea 554.03 – Drept procesual penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2017

Teza a fost elaborată în cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei.

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

CUȘNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor universitar

REFERENȚI OFICIALI:

1. PĂVĂLEANU Vasile, doctor în drept, profesor universitar, România
2. OSOIANU Tudor, doctor în drept, conferențiar universitar

COMPONENȚA CONSILIULUI ȘTIINȚIFIC SPECIALIZAT:

1. GHEORGHITĂ Mihai, **președinte**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. VIZDOAGĂ Tatiana, **secretar științific**, doctor în drept, conferențiar universitar
3. BARBĂNEAGRĂ Alexei, doctor habilitat în drept, profesor universitar
4. SEDLEȚCHI Iurie, doctor în drept, profesor universitar
5. GUȚANU Eugen, doctor în drept, conferențiar universitar
6. BERLIBA Viorel, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de 6 mai 2017, ora 10-00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 18 554.03 - 03 din cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM (MD-2001, Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 1, aud. 408).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Academiei de Științe a Moldovei și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 5 aprilie 2017.

**Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat,
doctor în drept, conf. univ.**

VIZDOAGĂ Tatiana

**Conducător științific,
dr. hab., prof. univ.**

CUȘNIR Valeriu

Autor

BĂETU Alina Ludmila

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. În contextul în care legislația procesual penală românească a cunoscut o infuzie de modificări generate de realitatea juridico-socială, prin promulgarea și intrarea în vigoare la 01 februarie 2014 a Noilor Coduri Penal și de Procedură Penală, problematica sesizării organelor de urmărire penală și a instanței de judecată prezintă importanță atât la nivel teoretic, dar mai ales la nivel practic.

Pentru realizarea cu succes a scopului legii penale, nu este suficientă doar simpla cunoaștere a normelor procesual penale, ci mai este necesar ca organele de drept să le aplice în mod corect și să se asigure respectarea drepturilor și libertăților persoanei. Legalitatea hotărârilor adoptate de instanțele judecătorești, eficacitatea funcțiilor de ocrotire a normelor juridice și de aplicare a represiunii penale în privința persoanelor care au comis infracțiuni, au ca piatră de temelie sesizarea în mod adecvat a acestora, atât pe tărâmul elementelor de fond, cât și pe cel al condițiilor de formă care trebuie îndeplinite.

Cunoașterea acestor elemente care alcătuiesc actul de sesizare, asigură și protecția față de sesizări abuzive sau nelegale, legiuitorul oferind posibilitatea organelor de drept de a aplica anumite măsuri de constrângere în privința acelor persoane care se fac vinovate de astfel de sesizări.

Cercetarea atentă a cadrului normativ dedicat actelor de sesizare a organelor de urmărire penală, care în mare măsură se află în Partea specială a Noului Cod de procedură penală (excepție făcând doar actele încheiate de unele organe de constatare și cele încheiate de comandanții de nave și aeronave, care se află în Partea generală a acestuia) și a instanței de judecată, a scos în evidență unele imperfecțiuni ale noii reglementări, fapt care a necesitat incursiuni teoretice și practice pentru a oferi legiuitorului propuneri de *lege ferenda*, concretizate posibil într-o intervenție de perfecționare a normelor în cauză.

Pentru elaborarea unor soluții legislative adecvate s-a impus cu pregnanță și studiul legislațiilor procesual penale ale altor țări, existente în materia studiată și având stabilită această finalitate, am considerat ca fiind actual și oportun demersul dedicat fiecărei modalități de sesizare, prin explicarea și interpretarea normelor care le reglementează, lucrarea având menirea să contribuie la reajustarea teoriei și practicii judiciare și să constituie un instrument de lucru util tuturor celor care au nevoie în activitatea desfășurată.

Actualitatea lucrării mai derivă și din faptul că în România și în Republica Moldova nu sunt elaborate studii aprofundate dedicate sesizării atât organelor de urmărire penală cât și a instanței de judecată, cu excepția unui studiu al autorului M.C.Bogea asupra sesizării doar a organelor de urmărire penală. De aceea, o analiză juridico-procesual penală în domeniu este oportună, benefică și necesară, în special, pentru eficientizarea activității de aplicare a normelor procesului penal.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.

Analiza și evaluarea materialelor științifice publicate atât în România, în Republica Moldova, cât și în alte state, lucrări care au tangență cu tema tezei de doctorat, denotă lipsa de polemică a autorilor în ceea ce privește sesizarea, a definiției, a conținutului și tipologiei acesteia. În mare măsură optica a fost asemănătoare, neexistând divergențe conceptuale, de esență. Printre cei mai consacrați autori care au abordat problematica actului de sesizare se înscriu: Ioan Tanoviceanu, Vintilă Dongoroz, Grigore Gr. Theodoru, Nicolae Volonciu, Corneliu Bârsan, Ioan Neagu, Nicolae Jidovu, Mihail Udrioiu, Mircea Damaschin, M.C.Bogea (România); Iu. Sedlețchi, Ig.Dolea, T. Vizdoagă, D. Roman, T.Osoianu, A. Andronache, V.Orândaș, Iu. Mărgineanu, V.Rotaru (Republica Moldova); Corinne Renault-Brahinsky (Franța); Giuseppe Saccone (Italia); Полянский Н. Н., Спиркин А. Г., Бурданова С. В., Давыдов П. М., Радченко В.И. (Federația Rusă) ș.a. Lucrările acestor reputați autori, atât teoreticieni cât și practicieni, au reprezentat temelia, baza teoretico-științifică a tezei, concepțiile care se regăsesc în acestea sunt cele care ne-au permis să interpretăm în maniera noastră termenii, noțiunile și conținutul modalităților de sesizare, precum și să identificăm carențele cadrului de reglementare. Analiza și evaluarea surselor doctrinare, coroborate cu reglementările privind actul de sesizare a permis identificarea problemelor celor mai importante din domeniul dat, în speță a condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească sesizarea pentru a-și atinge rolul, de act valabil pentru organele judiciare, precum și formularea la nivel de exegeză doctrinară, a unor viziuni și definiții, dar și texte de lege-ferenda în vederea eficientizării reglementărilor procesuale respective și aplicării corecte și unitare de către instanțele de judecată a legii.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul prezentei lucrări constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, a unei investigații ample privind actul de sesizare în dreptul procesual penal și modalităților de realizare a acestuia, urmărindu-se ca finalitate de a contribui la aplicarea corectă și uniformă a legii, dar și la perfecționarea cadrului de reglementare în materie, prin propuneri *de lege ferenda*.

Atingerea scopului propus presupune realizarea următoarelor *obiective*:

- analiza lucrărilor științifice din doctrina procesual penală autohtonă și cea străină publicate la tematica problemei investigate;
- studierea evoluției sediului normativ de reglementare a actului de sesizare;
- stabilirea tipologiei actelor de sesizare și a corelației acestora cu principiile procesului penal;
- analiza comparată a legislațiilor procesual penale din alte state existente în materia actelor de sesizare;
- examinarea actelor de sesizare prin prisma jurisprudenței naționale și CEDO;
- stabilirea elementelor componente ale fiecărui act de sesizare;

- identificarea criteriilor delimitative de alte acte de sesizare care nu îndeplinesc condițiile cerute de lege;

- formularea de recomandări științifice pentru îmbunătățirea legislației și practicii procesual penale pe segmentul problematicei investigate.

Suportul metodologic al lucrării. La realizarea studiului au fost utilizate mai multe metode de cercetare, și anume:

- metoda istorică, care a constat în analiza actului de sesizare de la primul act despre care avem mențiuni scrise, și până în prezent;

- metoda analizei, adică examinarea critică a doctrinei procesual penale referitoare la actul de sesizare;

- metoda sistematică, prin cercetarea premiselor ce au stat la baza stabilirii căror acte li se conferă atributul de act de sesizare;

- metoda clasificării, care a permis clasificarea actelor de sesizare în baza unor criterii diverse;

- metoda comparativă, care reflectă studiul comparativ al legislațiilor procesual penale în materia actului de sesizare;

- metoda logică, care a constat în aplicarea regulilor și categoriilor logicii juridice la interpretarea normelor dreptului pozitiv.

Studiul comparat a vizat analiza și evaluarea normelor procesual penale, în tangență cu subiectul tezei, din legislația României, Republicii Moldova, Federației Ruse, Germaniei, Franței, Italiei, altor state, surselor doctrinare în domeniu, fapt care a contribuit la desprinderea și formularea unor recomandări pentru perfecționarea cadrului de reglementare.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute derivă din abordarea instituției actului de sesizare - piatra de început a procesului penal, limita inițială a cauzei penale, modalitate de sesizare a organului de urmărire penală și instanței judecătorești, or teza reflectă o cercetare științifică complexă, dar și de pionerat, realizată prin prisma legislației României, Republicii Moldova, altor state și jurisprudenței pertinente, relevând corelaționarea actului de sesizare cu principiile ce guvernează procesul penal, dar și dreptul penal, urmărindu-se perfecționarea și eficientizarea normativului procesual-penal de reacționare a statului la săvârșirea oricăror infracțiuni întru restabilirea ordinii de drept și tragerea la răspundere a infractorilor.

Elementele de noutate ale prezentei cercetări se regăsesc într-un șir de rezultate științifice originale, printre care pot fi remarcate:

- Poziționarea și tratamentul judicios al fiecărui act de sesizare în parte, atât celor specifice organelor de urmărire penală, cât și celor ce privesc instanța de judecată, relevându-se particularitățile definatorii pentru valabilitatea acestora;

- S-a constatat că în dreptul procesual penal mai există încă, în ceea ce privește instituția cercetată, lacune și incoerențe legislative care lasă loc unor interpretări arbitrare și care pot fi acoperite de legiuitor;

- S-a evidențiat de asemenea că la acest moment, din perspectiva instituției abordate, ca cele mai frecvent utilizate de către cetățeni, sunt la egalitate plângerea cu denunțul, pentru scurte perioade de timp denunțul prevalând;

- S-au analizat și evaluat reglementările novatorii aduse de noua lege procesual penală a României și deciziile Î.C.C.J și ale C.C.R de modificare a legii noi, în ceea ce privește instituția actului de sesizare, precum și cele strâns legate de aceasta și care o influențează.

Cu referire la reglementările novatorii din N.C.pr.pen. român s-a argumentat privitor la eliminarea posibilității efectuării de acte premergătoare înainte de începerea urmăririi penale, concluzionând că procedând în această manieră, legiuitorul a redus posibilitatea de săvârșire de abuzuri de către organele de urmărire penală.

O altă noutate remarcată este cea a sesizării din oficiu, care intervine doar în situațiile în care organele de urmărire penală află că s-a săvârșit o infracțiune pe orice altă cale decât prin plângere, denunț sau actele încheiate de alte organe de constatare.

În context s-a analizat în detaliu și noul act de sesizare al instanței de judecată, și anume acordul de recunoaștere al vinovăției, o noutate absolută adusă de noua reglementare, transpusă în legislația noastră din alte sisteme procesuale penale continentale, printre care și cea a Republicii Moldova.

S-a argumentat și privitor la drepturile acordate de legiuitor avocatului suspectului și inculpatului, alături de prevederea asistenței juridice a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, precum și la noutatea adusă de art. 94 N.C.pr.pen. român potrivit căreia poate fi consultat dosarul pe tot parcursul procesului penal, prin urmare și în decursul urmăririi penale.

Un alt aspect cercetat vizează răspunderea penală, prevăzută la art. 268 din N.C.pen. român, pentru cei care sesizează, prin denunț, în mod nereal organele de anchetă.

Tot referitor la denunț au fost analizate și apreciate prevederile alin. 8 din art.289 din N.C.pr.pen. român care se referă la situația persoanelor lipsite de capacitatea de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă. Astfel, în cazul în care o persoană fără capacitate de exercițiu face un denunț, acesta trebuie făcut de reprezentantul său legal, iar în cazul persoanei cu capacitate restrânsă, este necesară încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă.

Am constatat că actuala reglementare a menținut noutatea adusă prin Legea 356/2006 [12], când a fost abrogat art. 228 alin. 3 din V.C.pr.pen. român referitor la caracterul procesului verbal de sesizare din oficiu ca și act prin care se începea urmărirea penală, procesul verbal întocmit de

organul de urmărire penală cu prilejul sesizării din oficiu având doar calitatea de act de sesizare, nu și de act de începere al urmăririi penale.

O altă noutate adusă de N.C.pr.pen. român, asupra căreia ne-am oprit în cuprinsul prezentei teze, este includerea și recunoașterea, în mod explicit în art. 288 alin.1, a actelor încheiate de alte organe de constatare ca acte generale de sesizare, art. 61 și art. 62 stabilind organele de constatare.

În ceea ce privește actele de sesizare a instanței, un element de noutate adus de N.C. pr.pen. român este cel potrivit căruia rechizitoriul, ca principal act de sesizare al acesteia, nu mai are dublu rol, de inculpare, în condițiile în care în dispozitivul său era menționată și punerea în mișcare a acțiunii penale, și de sesizare a instanței de judecată, actualmente cele două dispoziții regăsindu-se în două acte de dispoziție distincte: rechizitoriul de trimitere în judecată și ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale.

În baza analizei și evaluării surselor teoretice și normative ținem să formulăm unele viziuni și definiții privind actul de sesizare în dreptul procesual penal, iar alături și propuneri *de lege ferenda*:

- *Actul de sesizare* este actul procesual pe care legea îl conferă oricărei persoane fizice sau juridice căreia îi este recunoscut accesul liber la justiție, de a se adresa organelor sau instituțiilor abilitate ca fiind competente în rezolvarea situațiilor care apar în urma săvârșirii unei fapte penale sau a pregătirii pentru săvârșirea unei asemenea fapte, investindu-le cu soluționarea acestora;

- *Actele de sesizare*, în raport cu sursa de informare, adică în funcție de subiecții care sesizează instanța de judecată, sunt doar externe, provenind de la procuror - în cazul rechizitoriului și a acordului de recunoaștere, sau de la persoana vătămată - în cazul încheierii de începere a judecății;

- *Considerăm că pentru infracțiunile contra libertății persoanei, în cazul celor contra libertății și integrității sexuale și a abandonului de familie, în cazul cărora urmărirea penală poate începe doar la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, să fie introdusă și posibilitatea sesizării din oficiu sau prin denunț* a organelor de urmărire penală, de multe ori persoanele vătămate prin aceste infracțiuni temându-se de făptuitor, de ceea ce acesta le-ar putea face lor sau apropiaților lor în cazul în care s-ar adresa organelor competente cu o plângere. *De lege ferenda*, propunem modificarea prin completarea alineatului 2 al art.206, alineatului 3 al art.208, alineatului 5 al art.218, alineatului 5 al art.219, alineatului 2 al art. 223 și alineatului 3 al art.378 din N.C.pen. român cu expresia „sau din oficiu”;

- *de lege ferenda*, propunem introducerea art.291¹ în N.C.pr.pen. român care să aibă următorul conținut: „*Persoanei care face denunț sau plângere ce conține denunț să i se explice răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, și să se consemneze acest lucru în procesul verbal sau, după caz, în textul denunțului sau plângerii, și să fie confirmat prin semnătura persoanei titulare*”;

- propunem abrogarea prevederii cuprinse în teza a II-a a alin. 3 al art.72 din Constituția României care conferă Camerei din care face parte parlamentarul, atribuții de organ de urmărire penală, putând, atunci când constată că nu există temei pentru reținere, să dispună imediat revocarea acestei măsuri, iar pe viitor această prerogativă să fie exclusă; doar organele de urmărire penală (procurorul) să poată dispune reținerea și revocarea acestei măsuri preventive. *De lege ferenda*, propunem ca art.72 alin.3 din Constituția României să aibă următoarea formulare ”În caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și percheziției”;

- *de lege ferenda*, propunem ca art.73 alin.2 din Constituția României să prevadă că „Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, putând fi reținuți sau arestați în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală”;

- *de lege ferenda*, propunem abrogarea tezei din art. 341 alin.7 pct.2 lit c) din N.C.pr.pen. român și o nouă redacție „admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite cauza la procuror pentru întocmirea rechizitoriului cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul urmăririi penale, s-a pus în mișcare acțiunea penală și probele legal administrate sunt suficiente”;

- *de lege ferenda*, propunem ca în art.480 alin.4 N.C.pr.pen. român să stabilească expres că „inculpatul beneficiază de reducerea cu jumătate din limitele pedepsei prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și amenzii. Pentru inculpații minori, se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu jumătate”;

- *de lege ferenda*, la art. 264 din C.pr.pen al Republicii Moldova propunem introducerea a două noi alineate, care respectiv să prevadă că: 1- „persoanei care face denunț în cadrul unui autodenunț, i se explică răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, fapt care se consemnează în procesul verbal sau autodenunțul făcut și se confirmă prin semnătura persoanei care s-a autodenunțat și a făcut și denunț” și 2 - „autodenunțătorul are în momentul în care se autodenunță dreptul la apărare, putând fi asistat de către un apărător din oficiu sau ales”;

- *de lege ferenda*, la art.296 din C.pr.pen. al R.M. propunem introducerea alin.7, care să stabilească că „Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior al celui care l-a întocmit. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive”;

- *de lege ferenda*, la art 505 alin.7 din C.pr.pen. al R.M. propunem următorul conținut „Efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior.”

Problema științifică importantă soluționată constă în abordarea doctrinară și normativă a actului de sesizare în dreptul procesual penal, analiza și evaluarea normelor procedurale privind sesizarea organului de urmărire penală și instanței de judecată, urmărind ca efect contribuția la aplicarea corectă și uniformă a legislației procesual penale, dar și la perfecționarea reglementărilor normative în acest domeniu.

Importanța teoretică a lucrării. Importanța teoretică derivă din faptul că prezenta lucrare constituie o cercetare completă și multiaspectuală a actului de sesizare în dreptul procesual penal, oferindu-se un tratament de amplitudine, atât actelor prin care se sesizează organele de urmărire penală, cât și celor prevăzute pentru sesizarea instanței de judecată. Plină de semnificație teoretică este abordarea științifică a corelației actului de sesizare cu principiile procesului penal, cu alte instituții ramurale. Tezele științifice înfățișate, polemica științifică susținută, densitatea terminilor de specialitate, constatările și viziunile autorului privind instituția actului de sesizare, reglementările aferente din vechea și noua lege procesual penală, ilustrate cu spețe din jurisprudența CtEDO și instanțelor naționale, oferă numeroase valențe teoretice cercetării de față.

Cercetarea realizată conturează noi perspective asupra cadrului teoretico-metodologic de studiere a instituției analizate, iar unele dintre rezultatele obținute pot fi luate în considerație la examinarea circumstanțelor infracțiunii sub aspectul corespunderii cu un anumit act de sesizare, cerut de lege, în cazul fiecăreia dintre fapte.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în: - interpretarea sub noi aspecte a reglementărilor normative privind actul de sesizare, fapt de natură să contribuie la completarea și dezvoltarea instrumentariului științific de drept procesual penal; - identificarea imperfecțiunilor de care suferă unele dispoziții ce vizează cadrul instituției analizate și care pot fi luate în considerație de către legiuitor în procesul de ameliorare continuă a calității legislației procesual penale.

Valoarea aplicativă a tezei constă și în faptul că tezele și concluziile formulate pot fi utilizate în cadrul unor alte cercetări științifice, atât cu referire la actul de sesizare, cât și privind alte instituții și subiecte de drept procesual penal.

Tratamentul oferit actului de sesizare poate fi util și în activitatea practică a organelor judiciare, precum și în procesul de instruire în cadrul facultăților de drept ale instituțiilor de învățământ superior la predarea cursurilor de drept penal, drept procesual penal și drept procesual penal comparat

Aprobarea rezultatelor cercetării. Tezele științifice principale formulate au fost expuse în conținutul mai multor articole științifice și pot servi drept bază teoretico-metodologică pentru efectuarea unor cercetări ulterioare. Totodată, unele concepte, ideii, opinii ce au constituit rezultatul cercetării, au făcut obiectul unor publicații în formă de rapoarte și comunicări la conferințe științifice internaționale, în speță: 1. *Conceptul infracțiunii flagrante în dreptul procesual penal*. În:

Materialele Conferinței științifice internaționale a doctoranzilor și tinerilor cercetători „Tendințe contemporane în evoluția patrimoniului istoric și juridic al Republica Moldova”, Ediția a VI-a, Chișinău, 12 aprilie, 2012; 2. *Conceptul sesizării în dreptul procesual penal: scurte considerații asupra actului de sesizare ca punct de începere a fazei de urmărire penală*. În: Materialele Conferinței științifice internaționale a tinerilor cercetători „Perspective de dezvoltare a științei în viziunea tinerilor cercetători”, Ediția a VIII-a, Chișinău, 3 iunie, 2014.

Volumul și structura tezei: Teza de doctorat cuprinde 227 pagini text de bază, fiind constituită din adnotare (în limba română, rusă și engleză), lista abrevierilor, introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 268 titluri, declarația privind asumarea răspunderii și CV-ul autorului. Rezultatele obținute sunt publicate în 6 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: act de sesizare, plângere, organ de urmărire penală, procuror, instanța de judecată, rechizitoriu, sesizare, infracțiune, acord de recunoaștere a vinovăției, încheiere, inculpat, făptuitor.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** expunem actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei, noutatea științifică a rezultatelor obținute, problema științifică importantă rezolvată prin conținutul tezei de doctor elaborată, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, aprobarea rezultatelor, sumarul compartimentelor tezei de doctor.

Primul Capitol cu titlul *Actul de sesizare în doctrina și legislația de drept procesual penal* este destinat analizei materialelor științifice (cursuri, tratate, monografii, studii de drept, articole) publicate la tema tezei de doctorat atât în România, cât și în alte țări europene.

Capitolul este divizat în două secțiuni, analizându-se mai întâi publicațiile la tema tezei din România și Republica Moldova, și mai apoi publicațiile mai importante din alte state.

Primul Cod de procedură penală roman [1] a fost adoptat și aplicat concomitent cu Codul penal în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza și a avut ca model Codul de instrucție criminală francez [4] (adoptat la 1808). Este cunoscut faptul că „Codul penal din 1864 și cel de procedură penală au fost elaborate într-un termen foarte scurt și au fost aprobate de Adunarea Deputaților într-o singură ședință”. [5, p.76]

După aproape trei sferturi de secol, timp în care Codul de procedură penală, tocmai pentru motivul mai sus amintit, a suferit modificări însemnate, mai precis, după 71 de ani, sub domnia regelui Carol al II-lea, în martie 1936 a fost promulgat alături de Codul penal și Codul de procedura penală al României [2], care s-a aplicat pe întreg teritoriul țării așa cum era cuprinsă între frontiere după Unirea din 1918.

La întocmirea acestuia au participat nume cu rezonanță din cadrul juriștilor vremii, din pleiada acestora menționând pe Vespasian Pella, Ion Tanoviceanu, Traian Pop și Vintilă Dongoroz, profesori emeriți de drept la universități importante din țară, ca cele din Iași, Cluj și București, membri ai Academiei Romane.

Ideile și aprecierile aceluiași juriști de excepție au stat și la baza normelor din Vechiul Cod de procedura penală, publicat în 1968 [3], care conține modificările datorate politicii duse în anii 1948-1960, lege care a fost în vigoare până la 01 februarie 2014 când a intervenit actualul Cod de procedură penală, adică Legea 135 din 2010 [13].

Deși a avut o mare contribuție la elaborarea Codurilor din 1936, putem afirma fără dubiu că cele din 1968 publicate în 1969 sunt creația profesorului emerit Vintilă Dongoroz, care și-a pus amprenta destul de puternic în acest domeniu al normelor de procedură aplicabile procesului penal.

Considerăm că un loc important în linia întâi a celor care au continuat învățăturile promotorilor dreptului procesual penal, îl ocupă și ilustrul profesor Grigore Gr. Theodoru de care ne-am despărțit, din păcate, în toamna anului 2015.

În opinia dumnealui „modul de sesizare a organelor de urmărire penală este, în primul rând, un mijloc prin care organul de urmărire penală ia cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni. Dar modul de sesizare nu este numai un mijloc de informare, ci are efectul juridic de a obliga organul de urmărire penală de a se pronunța cu privire la începerea sau neînceperea urmăririi penale, pentru infracțiunea cu care a fost sesizat.” [23, p.82]

Subliniem faptul că profesorul Gr. Theodoru în ultima sa lucrare *Tratat de drept procesual penal* - ediția a 3-a, care a văzut lumina tiparului înainte ca cele două noi coduri să intre în vigoare, face importante referiri la normele Noului Cod de procedură penală la a cărui lege de punere în aplicare și-a adus contribuția în mod serios alături de un alt profesor universitar renumit al zilelor noastre, domnul Nicolae Volonciu. Acesta din urmă este în fapt părintele actualului Cod de procedură penală, care alături de alți câțiva juriști ai prezentului, au elaborat legislația procesual penală după care soluționăm în zilele noastre cauzele penale.

Pentru acest autor „sesizarea organelor judiciare nu înseamnă doar o simplă informare, ci întocmirea actului în condițiile prevăzute de lege, astfel încât organul de urmărire penală să fie investit să poată începe cercetările și să își desfășoare activitatea în continuare, având efectul unui act dinamizator care, de regulă, constituie temeiul și punctul de plecare al desfășurării procesului penal.” [25, p.53-54]

Dintre ultimele lucrări elaborate de profesorul Volonciu N., care au văzut lumina tiparului după intrarea în vigoare a noii legi procesual penale, amintim *Noul Cod de procedură penală comentat* [27], studiu care analizează comparativ Vechiul și Noul Cod de procedură penală, stabilind concordanțele dintre legea veche și legea nouă, prin evidențierea diferențelor, acolo unde

instituția are continuitate, respectiv prin prezentarea principiilor și instituțiilor noi în situația în care acestea nu au corespondență în reglementarea anterioară.

Un alt stâlp important al dreptului procesual penal actual îl constituie profesorul Ion Neagu care are la activ peste 70 de lucrări în acest domeniu, sub forma tratatelor de drept procesual penal, cursuri și monografii, la care se adaugă articole publicate în diverse reviste științifice.

Ion Neagu rămâne consecvent ideii de sesizare ca instituție, prin care înțelege că „în cazul organelor de urmărire penală, parte componentă a organelor judiciare, declanșarea activității acestora este condiționată, în toate cazurile, de încunoaștințarea despre săvârșirea unei infracțiuni.” [15,p.64]

Dintre publicațiile din Republica Moldova, a cărei lege procesual penală este în mare proporție asemănătoare cu cea a României, o lucrare mai importantă care reglementează actele de sesizare și pe care le regăsim în art. 262, în art.273, în art.296 și în art.504 și urm. a C.pr.pen. a Republicii Moldova, este manualul de Drept procesual penal elaborat de către un colectiv de autori, și anume: I. Dolea, D. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă ș.a.

Autorii evidențiază faptul că „cu cât este mai bine organizată activitatea de cunoaștere a infracțiunilor săvârșite, cu atât și criminalitatea cercetată va fi mai apropiată de criminalitatea reală.” [6, p.530]

Regăsim aceleași moduri generale de sesizare ca și în legea noastră procesual penală: plângerea, denunțul, depistarea infracțiunii nemijlocit de către colaboratorii organului de urmărire penală (sesizarea din oficiu), sesizarea prin intermediul actelor de constatare (actele încheiate de unele organe de constatare și de comandanții de nave și aeronave), la care se adaugă autodenunțul (art.264 C.pr.pen. al Rep.Moldova), modalitate care în legislația românească nu mai este prevăzută în mod expres.

Trebuie reținut că în legislația procesual penală a Republicii Moldova nu regăsim sesizarea instanței prin încheierea judecătorului de cameră preliminară (de instrucție în legislația procesual penală din R.M.), aceasta fază a procesului penal nefiind reglementată de C.pr.pen. al Republicii Moldova.

Din lista autorilor din Republica Moldova care au analizat dispozițiile Părții Speciale a Codului de procedură penală a Republicii Moldova se evidențiază și Boris Lichii care în lucrarea sa Urmărirea penală apreciază că: „Pentru a desfășura activitatea de combatere și de prevenire a infracțiunilor, organele de urmărire penală trebuie să fie în cunoștință de cauză despre pregătirea și săvârșirea unei infracțiuni. Cu cât este mai bine organizată activitatea de cunoaștere a infracțiunilor săvârșite, cu atât și criminalitatea cercetată va fi mai apropiată de criminalitatea reală.” [14,p.65]

Am analizat și lucrarea cu titlul „Urmărirea penală” [17], elaborată de Tudor Osoianu, Anatol Andronache și Victor Orândaș care își îndreaptă atenția asupra clasificării actelor de sesizare în

funcție de mai multe criterii și pe scurt, ne prezintă fiecare dintre actele de sesizare ale organelor de urmărire penală: plângerea, denunțul, autodenunțul și depistarea nemijlocită a infracțiunii de către colaboratorii organului de urmărire penală (n.n. sesizarea din oficiu).

În cea de a doua secțiune a primului capitol, am trecut în revistă cele mai cunoscute lucrări din alte state europene care cuprind și studiul temei tezei. Având în vedere faptul că dreptul procesual penal din România s-a bazat pe Codul de procedură penală francez, am analizat în primul rând asemănările și deosebirile dintre cele două legislații, prin intermediul lucrărilor autoarei Corinne Renault – Brahinsky și a cărților sale de „Procédure penale” [20] și „L’essentiel de la procédure penale”[21].

O altă publicație științifică franceză care ne-a atras atenția este cea a lui Francois Fourment, care în lucrarea sa *Procédure penale* [8], a elaborat în fapt un manual de procedură penală care să fie de ajutor studenților și practicienilor în drept. Cu toate că lucrarea la care ne referim cuprinde în plus față de cele ale Corinnei Renault-Brahinsky, unele precizări pe care le considerăm pertinente și care ajută cititorul să înțeleagă mai bine definiția sau conținutul actelor de sesizare, nici această lucrare nu se ridică la nivelul studiilor, lucrărilor de drept procesual penal elaborate de autorii români.

Alte materiale științifice de rezonanță elaborate în domeniul de referință și analizate sub aspect comparativ cu obiectul prezentei teze sunt din dreptul procesual penal italian, iar o primă lucrare de referință este cea a profesorului Giuseppe Saccone [22] la care se alătură cea a lui Luigi Grilli[9], care însă nu aduce nicio inovație față de cele analizate și reținute de profesorul Giuseppe Saccone.

Al doilea Capitol, cu titlul *Abordări conceptuale privind actul de sesizare în procesul penal* cuprinde 3 secțiuni, prima - consacrată noțiunii sesizării în dreptul procesual penal, a doua - clasificărilor actelor de sesizare urmate de legătura lor cu principiile care guvernează dreptul penal și dreptul procesual penal, iar ultima cuprinzând concluziile primelor două.

Autorul Gr. Theodoru aprecia că „pentru combaterea tuturor infracțiunilor săvârșite, organele de urmărire penală trebuie să fie informate cu privire la fiecare infracțiune ce s-a comis și cu privire la fiecare făptuitor” reținând că „organele de urmărire penală, precum și polițiștii din formațiunile operative și cadrele din serviciile de informații desfășoară o activitate permanentă de cunoaștere a fenomenului infracțional dar oricât de bine ar fi organizată această activitate de investigație ea nu poate acoperi toate domeniile vieții sociale, ceea ce impune și o contribuție din partea cetățenilor, a funcționarilor din alte unități la informarea organelor de urmărire penală despre săvârșirea de infracțiuni.” [24, p.477]

Acesta este scopul pentru care legiuitorul, într-o opinie unanim acceptată „a reglementat modurile de sesizare a organelor de urmărire penală care, în ansamblul lor, acoperă posibilitățile

previzibile de cunoaștere a criminalității reale. Așadar, modul de sesizare a organelor de urmărire penală este, în primul rând, un mijloc prin care organul de urmărire penală ia cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni. Ca urmare, prin mod de sesizare a organului de urmărire penală se înțelege mijlocul prin care acesta ia cunoștință, în condițiile legii, despre săvârșirea unei infracțiuni, determinând obligația acestuia de a se pronunța cu privire la începerea urmăririi penale referitoare la acea infracțiune.” [24, p.478]

Pentru profesorul N.Volonciu „sesizarea constituie, în primul rând, un mijloc prin care organul de urmărire penală ia cunoștință de comiterea unei infracțiuni și, totodată, dacă este realizată în modurile prevăzute de lege, reprezintă și un act procesual care are ca efect juridic obligația organului de urmărire penală de a se pronunța cu privire la declanșarea sau nu a procesului penal pentru infracțiunea cu care a fost sesizat.

Organele de urmărire penală pot acționa și desfășura activitățile necesare pentru soluționarea cauzei doar în baza unui act de sesizare, astfel putându-se controla și elimina eventualele abuzuri ce ar putea fi comise, în strânsă corelație cu celelalte măsuri și garanții procesuale oferite de legiuitor părților.” [27,p.756]

Aceeași idee centrală în definirea actului de sesizare o întâlnim și la Ion Neagu pentru care „mijlocul prin intermediul căruia este informat organul judiciar despre săvârșirea unei infracțiuni poartă denumirea de act de sesizare.” [16,p.53]

Pentru V. Dongoroz „sesizarea poate fi definită ca un act procesual prin care subiectul îndreptățit se adresează organului judiciar cu solicitarea desfășurării activităților pe care legea i le conferă ca atribuții funcționale. De asemenea, ea presupune încunoștiințarea mai mult sau mai puțin completă a organului de urmărire penală despre săvârșirea unei infracțiuni și obligarea lui la desfășurarea activităților prevăzute de lege pentru realizarea obiectului urmăririi penale, astfel cum este reglementat de art.200 V. C.pr.pen.(art.285 N.C.pr.pen.)” [7,p.54]

Am regăsit și autori care nu au fost de acord cu definițiile date anterior, de exemplu Nicu Jidovu nu consideră că „actul de sesizare ar constitui punctul de plecare al desfășurării procesului penal, conținând atât elementul de informare, cât și temeiul legal de declanșare a activității procedurale, câtă vreme cadrul legal de inițiere a urmăririi penale este dat de rezoluția sau procesul –verbal de prindere în flagrant ori de constatare a infracțiunii de audiență.” [11, p.338]

Am trecut în revistă definițiile date actului de sesizare de autorii consacrați și am elaborat și noi o definiție a acestuia potrivit căreia acesta este actul procesual pe care legea îl conferă oricărei persoane fizice sau juridice căreia îi este recunoscut accesul liber la justiție, de a se adresa organelor sau instituțiilor abilitate ca fiind competente în rezolvarea situațiilor care apar în urma săvârșirii unei fapte penale sau a pregătirii pentru săvârșirea unei asemenea fapte, învestindu-le cu

soluționarea acestora, fiind în același timp pe tărâm procesual și o condiție necesară începerii urmăririi penale și implicit a fazei de judecată.

Am observat că întâlnim actul de sesizare pe tot parcursul procesului penal, al cărui scop este constatarea la timp și în mod complet a infracțiunilor și tragerea la răspundere penală a făptuitorilor, astfel încât să fie asigurată ordinea de drept, precum și apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

La fel de importantă, ca și noțiunea actului de sesizare, este definiția modurilor de sesizare prin care „înțelegem formele sau modalitățile acceptate de lege prin care intervine sesizarea organelor de urmărire penală” iar „ca instituție de procedură, sesizarea trebuie înțeleasă în dimensiunea sa juridică și nu în cea materială; astfel, relevanță în acest sens are consecința juridică a informării și nu informarea propriu-zisă” [27, p.302] și tipologia acestora.

Legea procesual penală română reglementează mai multe moduri de sesizare a organelor de urmărire penală, care pot fi clasificate după mai multe criterii, deja identificate de doctrină.

Acestea sunt:

- criteriul sursei de informare care împarte modurile de sesizare în externe și interne sau din oficiu;
- după organul de urmărire sesizat întâlnim sesizări primare și complementare;
- față de efectele pe care le produc, modurile de sesizare se clasifică în moduri generale de sesizare și moduri speciale de sesizare.

Și în doctrina procesual penală a Republicii Moldova întâlnim aceeași clasificare a modurilor de sesizare a organelor de urmărire penală.

În ceea ce privește modalitățile de sesizare ale instanței de judecată, apreciem că acestea sunt doar externe, provenind de la procuror în cazul rechizitoriului și a acordului de recunoaștere, sau de la persoana vătămată în cazul încheierii de începere a judecării.

Concluzionăm, că oricare ar fi modul de sesizare folosit, scopul este cel de începere a activității procesuale penale și investirea organelor judiciare cu rezolvarea unei cauze penale.

Am analizat și ***Corelația actului de sesizare cu principiile care guvernează procesul penal***, luând în calcul faptul că declanșarea activității organelor judiciare este condiționată de sesizarea acestora printr-un din modurile prevăzute de lege, despre săvârșirea unei infracțiuni, statul având dreptul dar și obligația de a realiza funcția punitivă, prin intermediul procesului penal. [19, p.99]

Am văzut că actul de sesizare pe care îl întâlnim în faza de urmărire penală cunoaște aplicații ale principiului oficialității sau obligativității, ale principiului legalității, al caracterului nepublic, cel al lipsei de necontradictorialitate și caracterul preponderent scris, legiuitorul prevăzând însă și excepții de la acestea, întâlnind pe parcursul acestei faze și aspecte de contradictorialitate, de oralitate, ale oportunității exercitării acțiunii penale, în raport de interesul public.

Așa cum ne-am referit la principiile care se întâlnesc în faza de urmărire penală, am analizat pe scurt și pe cele care guvernează faza de judecată, și care au înrâurire și asupra actelor de sesizare a acesteia: principiul publicității fazei de judecată, cu excepția ședințelor desfășurate în camera de consiliu și a celor cu inculpați minori; contradictorialitatea care constituie esența judecății, mijlocul și chezașia pentru aflarea adevărului în procesul penal [19, p.214], oralitatea, principiul nemijlocirii și cel al continuității completului de judecată.

Sintetizând și coroborând noțiunea sesizării cu tipologia acesteia, alături de legătura ei cu principiile procesului penal, putem concluziona că limita de început a unui dosar penal îl constituie actul de sesizare, legal întocmit, prin care organul îndreptățit, fie el organ de urmărire penală, fie instanță de judecată, este investit cu atribuțiile conferite de lege, cu funcțiile date în sarcina sa de către legiuitor.

Actul de sesizare se caracterizează prin faptul că în oricare modalitate pe care o îmbracă, are un autor și un conținut minim prestabilit, încălcarea acestora fiind sancționată fie cu transmiterea către completare, fie cu transmiterea spre refacere, fie cu inadmisibilitatea actului respectiv.

Din aspectele prezentate în capitolul doi, am reținut că prin aflarea adevărului în procesul penal înțelegem corespunderea deplină a concluziilor instanței de judecată și a organelor de urmărire penală cu privire la împrejurările cauzei examinate, vinovăția sau nevinovăția persoanelor supuse răspunderii penale, faptelor și circumstanțelor obiective., cu cele într-adevăr întâmplate și dovedite fără dubiu.

Am arătat că noile dimensiuni contradictoriale ale procesului penal al României și al Republicii Moldova contribuie în mod real la depășirea și înlăturarea elementelor inchizitoriale din cadrul acestuia, și implicit la eficientizarea acestuia.

Capitolul trei al tezei intitulat *Moduri de sesizare a organelor de urmărire penală*, este consacrat actelor de sesizare a organelor de urmărire penală și cuprinde câte o secțiune aparte pentru fiecare dintre acestea: plângere, denunț, sesizare din oficiu, actele încheiate de unele organe de constatare, plângerea prealabilă și alte moduri speciale de sesizare.

În urma analizei condițiilor de formă și fond pe care trebuie să le îndeplinească actul procesual pentru a avea calitatea de act de sesizare (titular, termen de formulare, conținut obligatoriu, etc.), am identificat lacunele actualei legislații inclusiv prin efectuarea unui studiu comparativ cu exigențele CEDO și am propus modificarea dispozițiilor care le reglementează, în sensul acoperirii lipsurilor care dau frâu liber interpretărilor care se concretizează în lipsa de consecvență a organelor de urmărire penală în aplicarea legii.

Considerăm că actuala reglementare din N.C.pr.pen. român a condițiilor în care doar reprezentantul Ministerului Public are atribuții de a începe urmărirea penală și de pune în mișcare

acțiunea penală în cursul judecății, este o expresie a principiului separării funcțiilor judiciare în procesul penal.

Am salutat introducerea de către noua lege procesual penală a elementelor de tip adversarial, adaptate corespunzător la propriul nostru sistem legislativ precum și recunoașterea, în mod explicit în art. 288 alin. 1 N.C.pr.pen. român a actelor încheiate de alte organe de constatare ca acte generale de sesizare.

Alte dispoziții legale nou introduse asupra cărora ne-am îndreptat atenția în acest capitol sunt cele care reglementează posibilitatea ca în cazul persoanelor fără sau cu capacitate de exercițiu restrânsă dacă făptuitorul este cel care o reprezintă sau îi încuviințează actele, sesizarea organelor de urmărire penală să se facă din oficiu; a recunoașterii exprese a posibilității de depunere a actului de sesizare în formă electronică, certificată prin semnătură electronică; a prelungirii termenului în care se poate depune plângerea prealabilă, de la 2 la 3 luni, și a stabilirii ca moment de începere de la care curge acest termen, a zilei în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei, întrucât acoperă și situațiile în care persoana vătămată nu cunoaște făptuitorul precum și a procedurii examinării sesizării care reprezintă o garanție oferită în egală măsură justițiabililor și organelor de urmărire penală.

Am propus *de lege ferenda*, că ar trebui introdus în N.C.pr.pen. român art.291¹, care să aibă următorul conținut „Persoanei care face denunț sau plângere ce conține denunț să i se explice răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, și să se consemneze acest lucru în procesul verbal sau, după caz, în textul denunțului sau plângerii, și să fie confirmat prin semnătura persoanei titulare.”

În plus am constatat că legislația procesual penală a Republicii Moldova care conține reglementare expresă a sesizării organelor de urmărire penală prin autodenunț ar putea fi completată cu noi prevederi, într-un nou alineat la art. 264 din C.pr.pen. al R.M. care să aibă următorul conținut „persoanei care face denunț în cadrul unui autodenunț, i se explică răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, fapt care se consemnează în procesul verbal sau autodenunțul făcut și se confirmă prin semnătura persoanei care s-a autodenunțat și a făcut și denunț.”

Într-un alt alineat al aceluiași articol ar trebui să prevadă expres dreptul la apărare a autodenunțătorului, putând fi asistat de către un apărător din oficiu sau ales, motivat de faptul că persoana care se autodenunță face în realitate o primă declarație, ca persoană bănuită, că a săvârșit o infracțiune și ar trebui să aibă toate drepturile prevăzute la art.64 din C.pr.pen. al R.M.

În Capitolul IV, cu titlul *Moduri de sesizare a instanței de judecată*, au fost identificate și tratate modalitățile de sesizare a instanței, sub aceleași aspecte ale titularilor și elementelor imprimate de lege, ca având capacitatea și calitatea de a sesiza în mod valabil instanța de judecată.

Constatăm că în decursul fazei de judecată, instanța verifică întreaga activitate procesuală desfășurată cu toți ceilalți participanți, atât înaintea judecării cauzei, cât și pe parcursul judecării ei, verifică legalitatea și temeinicia acuzațiilor penale formulate de procuror și a pretențiilor civile formulate de partea civilă.

Ca și organele de urmărire penală care, pentru a putea începe urmărirea penală trebuie să fie sesizate printr-una din modalitățile prevăzute de către legiuitor în mod expres, și instanța pentru a demara faza de judecată trebuie să fie sesizată prin unul din actele stabilite de lege ca având această funcție, și anume prin: rechizitoriul (art.329 din N.C.pr.pen.), încheierea de începere a judecării (art.341 alin.7 pct.2 lit.c) din N.C.pr.pen.) ori acordul de recunoaștere a vinovăției (art. 478 din N.C.pr.pen.).

Ca și element de noutate adus de N.C. pr.pen. român am evidențiat că rechizitoriul nu mai are dublu rol, de inculpare, în condițiile în care în dispozitivul său era menționată și punerea în mișcare a acțiunii penale, și de sesizare a instanța de judecată, actualmente cele două dispoziții regăsindu-se în două acte de dispoziție distincte: rechizitoriul de trimitere în judecată și ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale.

În același timp a fost reținută obligativitatea verificării rechizitoriului de către procurorul ierarhic superior ca și condiție indispensabilă ca rechizitoriul să capete calitatea de act de sesizare al instanței.

Această condiție a verificării rechizitoriului sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior celui care l-a întocmit ar trebui introdusă și în legea procesual penală moldovenească tot sub sancțiunea neregularității actului de sesizare, măsură care ar degreva instanța de judecată de această atribuție.

De lege ferenda, la art.296 din C.pr.pen. al R.M. ar trebui introdus și alin.7. care să stabilească că „Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior al celui care l-a întocmit. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.”

Sesizarea instanței de judecată se poate face și prin încheierea judecătorului de cameră preliminară prin care acesta se pronunță asupra plângerii formulate împotriva dispozițiilor de clasare sau de renunțare la urmărirea penală și dispune începerea judecării, ori respinge ca nefondată contestația formulată și menține dispoziția de începere a judecării, sau admite contestația, rejudecă plângerea și dispune și el, începerea judecării.

În ceea ce privește rolul acestui act, de a sesiza instanța de judecată când judecătorul de cameră preliminară admite plângerea și dispune începerea judecării cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, cumulat cu condiția ca probele legal administrate să fie suficiente, suntem de acord cu autorii care se

întrebă dacă prin această posibilitate nu s-a încălcat principiul separării funcțiilor judiciare, nou introdus de legea actuală.

Astfel, pe această linie autorul Andrei Zarafiu consideră că „permițând judecătorului de cameră preliminară să dispună începerea judecării, deși procurorul nu a decis trimiterea în judecată, legiuitorul încalcă principiul separării funcțiilor judiciare, pe care tot el l-a consacrat ca regulă de bază în procesul penal în art.3 C.pr.pen. Trimiterea în judecată și sesizarea instanței este atributul exclusiv al procurorului, ce corespunde funcției de urmărire penală, acesta neputând fi substituit în realizarea acestei atribuții de niciun organ jurisdicțional.” [27, p.338]

Și colaboratorii domnului Nicolae Volonciu care au redactat comentariile art.340-341 din Noul Cod de procedură penală comentat, și anume Victor Văduva și Corina Voicu au aceeași apreciere, cum că soluția prevăzută de art.341 alin.7 lit.c „este de natură să încalce și în nouă formă principiul separației funcțiilor judiciare.” [27, p.908]

Aceeași idee o regăsim și la judecătorul Mihai Ștefan Ghica, care cu prilejul unei conferințe a susținut un articol despre *Aspectele teoretice și practice ale judecătorului de cameră preliminară*, iar un aspect pe care l-a evidențiat este faptul că, deși codul a urmărit separarea funcțiilor judiciare, prin dispoziția art. 341 alin. 7 pct. 2 lit. c din N. C. proc. pen., când verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală, excluzând anumite probe și constatând nulitatea unor acte, admite plângerea, desființează soluția procurorului și dispune începerea judecării, judecătorul de cameră preliminară realizează prin actul de sesizare a instanței (încheierea), atât o apreciere a legalității probelor deja administrate (specifice funcției de verificare a trimiterii și netrimiterii în judecată), cât și o apreciere asupra temeiniciei, reținând suficiența probelor care au trecut testul legalității (specifică funcției de urmărire penală). În acest caz, etapa camerei preliminare este înglobată, însă într-o formă aparte, în cadrul procedurii plângerii contra soluțiilor de urmărire sau netrimiteri în judecată. [10]

Reținem astfel că, în ipoteza în care judecătorul de cameră preliminară apreciază că soluția de netrimiteri în judecată este neîntemeiată și că probele legal administrate sunt suficiente, poate desființa soluția procurorului și dispune trimiterea în judecată, iar instanța investită cu soluționarea cauzei nu mai are atributul de a o trimite la procuror pentru redeschiderea urmăririi penale, ci urmează a o judeca conform dispozițiilor care guvernează etapa judecării în primă instanță.

Din nou, considerăm utilă aprecierea lui A. Zarafiu care afirmă că „ în modalitatea atipică de începere a judecării în primă instanță, sesizarea și investirea se realizează printr-un mecanism intermediat care nu poate opera în absența plângerii persoanei. Mai mult, această plângere va trasa și limitele viitoare activității de judecată. Astfel, dacă, în cazul pluralității de fapte sau de persoane, dacă procurorul a dispus clasarea față de toate faptele și toți inculpații, iar persoana vătămată formulează plângere la judecător doar împotriva soluției dispuse față de un inculpat, în cazul în care

judecătorul admite plângerea, desființează soluția și dispune începerea judecării, activitatea de judecată nu va începe decât față de fapta și persoana la care s-a referit plângerea. Prin urmare, plângerea persoanei (act neoficial) împreună cu hotărârea judecătorului vor fi cele care determină elementele de fapt ale investiției. O altă interpretare ar presupune recunoașterea unui drept excesiv și arbitrar pentru organele jurisdicționale, ce ar implica autoinvestirea fără restricții.” [27,p.379]

Legiuitorul a recunoscut acestei încheieri motivate date de judecătorul de cameră preliminară, rolul de act de sesizare al instanța de judecată, și prin prevederea cuprinsă la art.374 alin.1 N.C.pr.pen. potrivit căreia la primul termen de judecată, președintele completului dispune citirea rechizitoriului sau a încheierii de începere a judecării, după caz.

O a treia modalitate prin care poate fi sesizată instanța de judecată este acordul încheiat între procuror și inculpat, acord de recunoaștere a vinovăției, o procedură specială introdusă în premieră de Noul Cod de procedură penală, reglementată prin art.478-488 din Titlul IV al Părții speciale a Noului Cod, și acesta fiind supus în ceea ce privește limitele și efectele avizului procurorului ierarhic superior, ca și rechizitoriul.

Obiectul acordului a fost completat prin OUG 18/2016 [18] și la acest moment acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.

Completarea a constat în prevederea expresă a faptului că se poate tranzacționa și asupra unei măsuri educative ca urmare a recunoașterii dreptului de încheiere a acestui acord și minorilor, precum și a stabilirii clare că pot fi acceptate și soluții de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.

De asemenea s-au acoperit niște lacune ale acestei instituții, prin majorarea limitei pedepsei închisorii de la 7 ani la 15 ani, pentru infracțiunile în cazul cărora se poate încheia acest acord, prin prevederea expresă a reducerii cu o treime(în cazul pedepsei cu închisoare), respectiv o pătrime(în cazul pedepsei cu amendă) a pedepsei prevăzute pentru inculpatul care a încheiat un acord de recunoaștere, și prin acordarea dreptului de a fi citate și a participa la ședința de judecată și a părții civile și a părții responsabile civilmente.

Suntem de părere că prin reglementarea acestui act de sesizare, în forma actuală de după modificările aduse prin OUG 18/2016, s-a dat finalitatea dorită și anume cea de a accelera cursul dosarelor penale, de a degreva instanțele de judecată prin posibilitatea judecării în doar două faze, și prin responsabilizarea și recompensarea inculpaților care recunosc fapta în cursul urmăririi penale.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea actului de sesizare în dreptul procesul penal, analiza reglementărilor, a jurisprudenței, definițiilor și concepțiilor consacrate acestui subiect, reflectate în publicațiile științifice ale României, Republicii Moldova și ale altor state au determinat următoarele concluzii generale și recomandări.

1. *Actul de sesizare*, în viziunea noastră, este actul procesual pe care legea îl conferă oricărei persoane fizice sau juridice căreia îi este recunoscut accesul liber la justiție, de a se adresa organelor sau instituțiilor abilitate ca fiind competente în rezolvarea situațiilor care apar în urma săvârșirii unei fapte penale sau a pregătirii pentru săvârșirea unei asemenea fapte, investindu-le cu soluționarea acestora;

2. *Actele de sesizare*, în raport cu sursa de informare, adică în funcție de subiecții care sesizează instanța de judecată, sunt doar externe, provenind de la procuror - în cazul rechizitoriului și a acordului de recunoaștere, sau de la persoana vătămată - în cazul încheierii de începere a judecății.

3. Există o legătură indisolubilă a instituției actului de sesizare cu principiile care guvernează procesul penal.

4. Noua lege procesual penală reia în mare parte instituția actului de sesizare prevăzută în Codul de procedură penală 1968, păstrându-și caracterul predominant continental european, dar introduce și multe elemente de tip adversarial, acuzatorial, adaptate corespunzător la sistemul legislativ românesc.

5. Considerăm că actuala reglementare din C.pr.pen.2010 a condițiilor în care doar reprezentantul Ministerului Public are atribuții de a începe urmărirea penală și de a pune în mișcare acțiunea penală în cursul judecății, este o expresie a principiului separării funcțiilor judiciare în procesul penal.

6. Prelungirea termenului în care se poate depune plângerea prealabilă, de la 2 luni la 3 luni, și a stabilirii ca moment de începere de la care curge acest termen, ca fiind ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei, acoperă și situațiile des întâlnite în practică în care persoana vătămată nu cunoaște făptuitorul și nu mai trebuie să aștepte să îl identifice.

7. Introducerea în premieră a prevederilor care reglementează procedura examinării sesizării, a verificărilor prealabile, dar și a cauzei de restituire pe cale administrativă a actului de sesizare atunci când acesta nu îndeplinește condițiile de fond și formă cerute imperativ de lege, reprezintă o expresie a celerității procesului penal, reprezentând o garanție oferită în egală măsură justițiabililor și organelor de urmărire penală.

8. De *lege lata*, plângerea prealabilă nu reprezintă doar o modalitate de sesizare a organului judiciar, ci și o condiție indispensabilă pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, în cazul

anumitor fapte prevăzute expres de lege, de aici reieșind și natura sa juridică mixtă; în C.pr.pen.2010 s-a renunțat la calitatea plângerii prealabile de a fi act necesar începerii urmăririi penale *in rem*, plângerea prealabilă fiind necesară punerii în mișcare a acțiunii penale;

9. S-a extins numărul actelor de sesizare a instanței de judecată, prin recunoașterea acestui rol și încheierii de începere a judecării și acordului de recunoaștere a vinovăției.

10. Cel mai des întâlnit act de sesizare al instanței de judecată, rechizitoriul nu mai are dublu rol, de inculpare și de sesizare a instanței de judecată; actualmente cele două dispoziții se regăsesc în două acte de dispoziție distincte: rechizitoriul de trimitere în judecată și ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale.

Problema științifică importantă soluționată constă în abordarea doctrinară și normativă a actului de sesizare în dreptul procesual penal, analiza și evaluarea normelor procedurale privind sesizarea organului de urmărire penală și instanței de judecată, urmărind ca efect contribuția la aplicarea corectă și uniformă a legislației procesual penale, dar și la perfecționarea reglementărilor în acest domeniu.

Pe marginea investigațiilor realizate în cadrul tezei considerăm oportune, în ipoteza perfecționării cadrului normativ supus cercetării, următoarele recomandări cu caracter *de lege ferenda*:

- *de lege ferenda*, se propune a fi modificate prin completare alineatul 2 al art.206, alineatul 3 al art.208, alineatul 5 al art.218, alineatul 5 al art.219, alineatul 2 al art. 223 și alineatul 3 al art.378 din N.C.pen.român, cu expresia „sau din oficiu”;

- *de lege ferenda*, se propune introducerea art.291¹ în N.C.pr.pen. român care să aibă următorul conținut „*Persoanei care face denunț sau plângere ce conține denunț să i se explice răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, și să se consemneze acest lucru în procesul verbal sau, după caz, în textul denunțului sau plângerii, și să fie confirmat prin semnătura persoanei titulare*”;

- *de lege ferenda*, se propune ca în art.72 alin.3 din Constituția României să se prevadă „*În caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și percheziției*”;

- *de lege ferenda*, se propune ca art.73 alin.2 din Constituția României să prevadă că „*Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, putând fi reținuți sau arestați în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală*”;

- *de lege ferenda*, se propune abrogarea tezei din art. 341 alin.7 pct.2 lit c) din NC.pr.pen. român și o nouă redacție a acesteia „*admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite cauza la procuror pentru întocmirea rechizitoriului cu privire la faptele și persoanele pentru care, în*

cursul urmăririi penale, s-a pus în mișcare acțiunea penală și probele legal administrate sunt suficiente”;

- *de lege ferenda*, se propune ca în art.480 alin.4 N.C.pr.pen. român să se stabilească expres că „*inculpatul beneficiază de reducerea cu jumătate din limitele pedepsei prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și amenzii. Pentru inculpații minori, se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu jumătate”;*

- *de lege ferenda*, la art. 264 din C.pr.pen al Republicii Moldova se propun două noi alineate care respectiv să prevadă că: 1 - „*persoanei care face denunț în cadrul unui autodenunț, i se explică răspunderea pe care o poartă în caz că denunțul este intenționat calomnios, fapt care se consemnează în procesul verbal sau autodenunțul făcut se confirmă prin semnătura persoanei care s-a autodenunțat și a făcut și denunț*” și 2 - „*autodenunțătorul are în momentul în care se autodenunță dreptul la apărare, putând fi asistat de către un apărător din oficiu sau ales*”;

- *de lege ferenda*, la art.296 din C.pr.pen. al Republicii Moldova se propune un nou alineat – 7, care să stabilească că „*Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior al celui care l-a întocmit. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive*”;

- *de lege ferenda*, se propune ca art. 505 alin.7 C.pr.pen. al R.M. să aibă următorul conținut: „*Efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior*”.

Avantajele acestor recomandări sunt următoarele:

1. Tratamentul oferit actului de sesizare conturează noi perspective de cercetare a instituției în cauză, cât și privind alte instituții și subiecte de drept procesual penal.

2. Valorificarea propunerilor ar contribui la un tratament egal tuturor cetățenilor în fața legii, indiferent de funcția ocupată la un anumit moment; s-ar asigura apărarea persoanelor care nu fac sesizări asupra abandonului de familie, din teama pentru viața și integritatea lor; s-ar asigura un tratament compensatoriu inculpaților care își recunosc vinovăția prin stabilirea acestora unor pedepse reduse cu jumătate din limita prevăzută de lege.

3. Armonizarea cadrului legislativ național cu cel european în ceea ce privește reglementarea actului de sesizare, altor norme și instituții în tangență.

Subiecte pentru cercetările științifice de perspectivă, care derivă din prezenta teză:

1. Corelaționarea dintre modul de sesizare a organului de urmărire penală, instanței de judecată și infracțiunea săvârșită;

2. Sesizarea și bănuiala rezonabilă;

3. Acordul de recunoaștere a vinovăției - ca act de sesizare: estimarea impactului asupra costurilor, duratei și altor aspecte ale procesului penal.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul de procedură penală din timpul lui AI Cuza, din 1865 (abrogat)
2. Codul de procedură penală al României, în Monitorul Oficial, 1936, nr. 66(abrogat)
3. Codul de procedură penală al României, în Buletinul Oficial, 1968, nr. 145 (abrogat)
4. Code d'instruction criminelle, promulgat la 16.12.1808, intrat în vigoare la 01.01.1811, <http://ledroitcriminel.free.fr/>
5. Dima Traian, Drept penal, Partea generală, ed. Hamangiu, 2014, 864 p.
6. Dolea I., Roman D., Sedlețchi I., Vizdoagă T., Rotaru V., Cerbu A., Ursu S., Drept procesual penal, Ed. Cartier Juridic, Chișinău, 2005, 948 p.
7. Dongoroz V., Kahane S., Antoniu G., Bulai C., Iliescu N., Stănoiu R., Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea specială, vol. II, Ed. Academiei, București, 1976, 471 p.
8. Fourment Francois, Procedure penale, Ed. Larcier, Paris, 2012, 354 p.
9. Grilli Luigi, La Procedura penale, Ed. Cedam, 2010, www.books.google.ro, vizitat la 14.02.2015
10. Ghica M.Ș., Aspecte teoretice și practice ale judecătorului de cameră preliminară. Drepturi și obligații deontologice ale judecătorilor și avocaților, www.juridice.ro, vizitat la 14.04.2016
11. Jidovu N., Drept procesual penal, ed.2, Ed. Ch. Beck, 2007, 712 p.
12. Legea pentru modificarea si completarea Codului de procedură penală, nr.356 din 2006, în Monitorul Oficial, 2006, nr. 677
13. Legea privind Noul Cod de procedură penală, nr.135, în Monitorul Oficial, 2010, nr.486
14. Lichii B, Urmărirea penală, Chișinău, 2000, 166 p.
15. Neagu Ion, Tratat de procedură penală, Partea specială, ed. a 2-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010, 680 p.
16. Neagu I, Damaschin M., Tratat de procedură penală, Ed. Universul Juridic, București, 2015, 676 p.
17. Osoianu T., Andronache A. și Orândaș V., Urmărirea penală, Chișinău, 2005, 235 p.
18. OUG pentru modificarea si completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala, precum si pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara, nr.18, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 0389 din data de 23 mai 2016
19. Pop T., Drept procesual penal, vol.I, Tipografia Națională, Cluj, 1946, 369 p.
20. Renault- Brahinsky, Corinne, Procedure penale, 13³ edition, Ed. Gualino, Paris, 2013, 249 p.

21. Renault- Brahinsky, Corinne, *L'essentiel de la Procedure penale*, 13^e edition, Ed. Gualino, Paris, 2014, 139 p.
22. Saccone G., *Insegnamento di procedura penale II*, Pegaso Universita Telematica, 2006, vizitat la 02.03.2013
23. Theodoru Gr., *Drept procesual penal – partea specială*, Ed. Cugetarea, 1998, 644 p.
24. Theodoru Gr, *Tratat de drept procesual penal*, Ed.Hamangiu, Ed.a 3-a, 2013, 879 p.
25. Volonciu N., *Tratat de procedură penală, vol.II*, ed.a 3-a, Ed. Paideea, București, 1997, 513 p.
26. Volonciu N., ș.a. *Noul Cod de procedură penală comentat*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2015, 1560 p.
27. Zarafiu A., *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, Ed. Ch. Beck, București, 2014, 504 p.

ADNOTARE

Alina Ludmila Băetu: „Actul de sesizare în dreptul procesual penal”,

teză de doctor în drept la specialitatea 554.03 – Drept procesual penal. Chișinău, 2017

Structura tezei: introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie alcătuită din 272 titluri, 220 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 6 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: act de sesizare, plângere, organ de urmărire penală, procuror, instanța de judecată, rechizitoriu, sesizare, infracțiune, acord de recunoaștere a vinovăției, încheiere, inculpat, făptuitor.

Domeniul de studiu. Prezenta teză este dedicată cercetării științifice din perspectiva dreptului procesual penal a unei instituții importante care reprezintă punctul de plecare al investiției organului abilitat cu începerea urmăririi penale sau cu o acțiune pe fond prin rechizitoriu, sau încheierea de începere a judecării, ori cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

Scopul și obiectivele cercetării. Scopul prezentei lucrări constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, a unei investigații ample privind actul de sesizare în dreptul procesual penal și modalităților de realizare a acestuia, urmărindu-se ca finalitate de a contribui la aplicarea corectă și uniformă a legii, dar și la perfecționarea cadrului de reglementare în materie, prin propuneri de lege ferenda.

Obiective: studierea evoluției sediului normativ a actelor de sesizare, sub diferite tipologii; analiza comparată a legislațiilor procesual penale ale altor state existente în materia modalităților de sesizare; examinarea fiecărui act de sesizare în parte, prin prisma teoriei și jurisprudenței naționale și CtEDO; elucidarea oricăror elemente care ar putea crea controverse; formularea recomandărilor științifice pentru îmbunătățirea legislației procesual penale și a practicii judiciare pe segmentul problematicii investigate.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute derivă din abordarea instituției actului de sesizare - piatra de început a procesului penal, limita inițială a cauzei penale, modalitate de sesizare a organului de urmărire penală și instanței judecătorești, or teza reflectă o cercetare științifică complexă, dar și de pionerat, realizată prin prisma legislației României, Republicii Moldova, altor state și jurisprudenței pertinente, relevând corelaționarea actului de sesizare cu principiile ce guvernează procesul penal, dar și dreptul penal, urmărindu-se perfecționarea și eficientizarea normativului procesual-penal de reacționare a statului la săvârșirea oricăror infracțiuni întru restabilirea ordinii de drept și tragerea la răspundere a făptuitorilor.

Problema științifică importantă soluționată constă în abordarea doctrinară și normativă a actului de sesizare în dreptul procesual penal, analiza și evaluarea normelor procedurale privind sesizarea organului de urmărire penală și instanței de judecată, urmărind ca efect contribuția la aplicarea corectă și uniformă a legislației procesual penale, dar și la perfecționarea reglementărilor în acest domeniu.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă. Semnificația teoretică a prezentului studiu rezidă din investigarea detaliată a tuturor condițiilor și elementelor care alcătuiesc un act de sesizare iar, rezultatele obținute în cadrul acesteia vor contribui la îmbunătățirea bazelor teoretice ale dreptului procesual penal, inclusiv la înlăturarea unor lacune de abordare a problematicii acestei instituții, motiv pentru care au fost elaborate propuneri de lege ferenda de perfecționare a cadrului normativ existent în domeniu. Valoarea aplicativă a tezei constă în faptul că tezele și concluziile formulate pot fi utilizate în cadrul unor alte cercetări științifice, pot fi utile în activitatea practică a organelor judiciare, precum și în procesul de instruire în cadrul facultăților de drept ale instituțiilor de învățământ superior.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele studiului pot fi utilizate în activitatea teoretică și practică a studenților, masteranzilor din instituțiile de învățământ superior cu profil juridic din România și Republica Moldova, dar și a organelor de drept, la soluționarea cauzelor penale.

ANNOTATION

BĂETU Alina Ludmila: „*The referral act in the romanian criminal procedure law*”,
PhD thesis. Specialty 554.03 – Criminal procedure law. Chişinau, 2017

Thesis structure: introduction, four chapters, conclusions and recommendations, bibliography consisting of 272 titles, 220 pages of main text. The results are published in 6 papers.

Keywords: referral act, complaint, judicial organ, indictment, complaint, crime, plea bargaining agreement, concluding, defendant perpetrator.

Field of study: This thesis is devoted in terms of criminal procedure to an scientific research of an important institution that is the starting point of investiture of all the authorities that have the right of criminal prosecution or indictment.

The purpose and objectives of the thesis: The purpose is to perform a detailed thesis on the basis of theoretical and empirical material regarding the referral act, its background and formal conditions given by the law to have the attribute to legally invest its active subject. It also aimed to make recommendations in order to improve the legislative framework incriminating matters, to assist the prosecution and courts to apply fair and non-discriminatory rules for all defendants, regardless of your quality.

Objectives: studying the evolution of normative acts that ruled the referral act under various typologies; comparative analysis of criminal procedural laws of other states existing referral arrangements; examine each referral act through the national and international theory and jurisprudence law; elucidation of any elements that could create controversy; formulation of scientific recommendations for improving the criminal procedural legislation and jurisprudence on issues investigated segment.

Scientific novelty of results are resulting from addressing institution of referral act – the beginning stone of the criminal trial, the initial limit of a criminal case, referral mean of the criminal investigative body and the court, or the present thesis reflects a complex scientific research of the issues in this field, the bond of the referral act with the principles governing the criminal process, and criminal law, promoting the improvement and efficiency of criminal procedural norms of reaction of the state at any crime committed and to fully restoring order and punish the perpetrators.

The major scientific issue resolved in thesis consists in scientific validity of all referral acts of the prosecuting authorities and the court, through romanian doctrine and jurisprudence and compared with the laws of other states, based on the correct application of the Criminal procedure Code during trials and the legislative improvement of criminal procedure law, which allows to increase the strengthening of the protection of human rights and freedoms.

Theoretical significance and practical value: The theoretical significance of this study lies in the detailed investigation of all the conditions and elements that make up the referral act, and the results achieved within it will help improve the theoretical basis of criminal law, including the removal of gaps done by authorities, on this basis were submitted suggestions of law to improve the existing regulatory framework in the field.

Implementation of scientific results. This study can be used in theoretical and practical work of students, graduates from institutions of higher education of juridical specialization from Romania and the Republic of Moldova, as well as in the empirical activity of law enforcement authorities.

АННОТАЦИЯ

Бзету Алина Людмила: «Сообщение об преступление в уголовно-процессуальном праве», диссертация на соискание ученой степени доктора права по специальности 554.03 - Уголовный процесс. Кишинэу, 2017

Структура: Настоящее исследование состоит из: аннотации (на трех языках), список сокращений, введение, четыре главы, заключение в виде общих выводов и рекомендаций и библиография из 272 источников. Объем текста научного исследования составляет 220 страниц. Результаты исследования опубликованы в 6 научных работах.

Ключевые слова: сообщение о преступление, заявление о преступление, жалоба о преступление, соглашение о признании вины, прокурор, уголовное судопроизводство, орган уголовного преследования, суд, судебная инстанция, обвинение, обстоятельства дела.

Область исследования – уголовный процесс; исследование направлено прежде всего на рассмотрение теоретических и практических проблем сообщения о преступление, форм сообщения об преступлениях на различных этапах уголовного судопроизводства, сообщение об преступлениях в качестве отправной точки уголовного процесса и возникновения соответствующих процессуальных правоотношений.

Цель и задачи исследования: является рассмотрение теоретических и практических проблем сообщения о преступление, форм сообщения о преступлениях на различных этапах уголовного судопроизводства, а также сообщения о преступлениях в качестве отправной точки уголовного процесса и возникновения соответствующих процессуальных правоотношений. Задачи исследования: исследование процессуальных норм регламентирующих правовой режим сообщения об преступлении, сравнительно-правовое исследование уголовно-процессуального законодательства разных стран относительно сообщений об преступлениях, исследование форм сообщений об преступлениях, выявление теоретических и практических проблем правового регулирования сообщений об преступлениях, исследование национальной и европейской правоприменительной практики, разработка предложений по совершенствованию действующего законодательства.

Научная новизна и оригинальность диссертации вытекает из фундаментального исследования института сообщения об преступлениях: сообщение - как отправная точка уголовного процесса и возникновения процессуальных правоотношений, в качестве нижнего предела уголовного дела, как правовой способ информирования органа уголовного преследования и судебной инстанции о преступлении, во взаимосвязи с принципами уголовного судопроизводства и уголовного права, обосновывая совершенствование процессуальных норм реагирования на совершенные преступления, восстановление правопорядка и привлечение к ответственности виновных лиц.

Решенная научная проблема состоит в теоретическом и прикладном исследовании института сообщения об преступлениях в уголовном процессе, всестороннем анализе и оценки процессуальных норм регламентирующих правовой режим сообщения об преступлении и на этой основе разработка предложений по совершенствованию уголовно-процессуального законодательства и правоприменительной практики.

Теоретическая важность и прикладное значение этой работы заключается в подробном исследовании правовых положений сообщения об преступлениях на основании множества теоретических и практических источников, в комплексном подходе к оценки предусмотренных законом видов сообщений об преступлениях на различных этапах уголовного процесса, во взаимосвязи с соответствующими процессуальными нормами и принципами, разработки концептуальных основ для совершенствование теоретической и методологической базы института сообщения об преступлениях.

Имплементация научных результатов. Отдельные теоретические и практические положения диссертации нашли свое утверждение на национальных и международных научно-практических конференциях. Результаты исследования могут быть использованы в учебном процессе на юридических факультетах вузов, в правоприменительной практики, а также в качестве научной основы для дальнейших исследований.

BĂETU Alina Ludmila

Actul de sesizare în dreptul procesual penal

Specialitatea 554.03 – Drept procesual penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Hârtie ofset. Tipar. ofset.
Coli de tipar: 1,0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tirajul: 60 ex

**Institutul de Cercetări Juridice și Politice al AȘM
Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 1, MD 2001**